

Protokoll 8/2024

fört vid Förskolenämndens sammanträde tisdagen den 24 september 2024 kl. 17:00-17:35, Matsalen, Kaplansbacken 10

Ledamöter

Alexandra Mattsson (V) Ordförande
Åsa Nilsson Söderström (L) Vice ordförande
Ewa Carlsson Hallberg (S)
Elvir Kazinic (S)
Cecilia Herrström (V)
Sara Grolander (MP)
Sophia Granswed Baat (M) §4, §7, §9, §§11-13, §15
Amelie Langby (M)
Linnéa Vinge (SD)
Ismail Ali (C)
Fredrik Björklund (S) ersätter Leila Abukar (S)
August Bergman (M) §§1-3 ersätter Sophia Granswed Baat (M)

Ersättare

Mecide Gulenay (S)
Mikael Kakeeto (S)
Emma Gustafsson (V)
Ana Rodriguez Garcia (V)
Carin Hellström (MP)
August Bergman (M) §4, §7, §9, §§11-13, §15
Louise Ajnesjö (M)
Anders Lindman (SD)
Birgitta Ersson Kjellin (L)

Övriga närvarande

Daniel Nilsson Brodén Borgarrådssekreterare
Gunilla Davidsson Förvaltningchef
Katarina Odén-Ryhede Avdelningschef
Åsa Strand Avdelningschef
Annie Karlsson Tjänsteman
Josephine Lindström Nämndsekreterare
Cecilia Bross Personalföreträdare
Björn Axén Tjänsteman §§1-4

Justerare

Alexandra Mattsson (V), Åsa Nilsson Söderström (L)

Datum för justering

2024-09-27

Paragraf

§§1-4, §7, §9, §§11-13, §15

Sekreterare

Josephine Lindström

§ 1

Val av justerare och dag för justering

Beslut

Ordföranden Alexandra Mattsson (V) och Åsa Nilsson Söderström (L) utses att justera protokollet från dagens sammanträde.

Justering av protokollet sker den 27 september 2024.

§ 2

Anmälan av protokoll

2.1 Anmälan av protokoll från förskolenämndens förvaltningsgrupp den 16 september 2024

Protokoll från förskolenämndens förvaltningsgrupp den 16 september 2024 anmäls och läggs till handlingarna.

2.2 Anmälan av protokoll från utbildningsnämndens, förskolenämndens och SISAB:s gemensamma råd för funktionshinderfrågor den 18 september 2024

Protokoll från utbildningsnämndens, förskolenämndens och SISAB:s råd för funktionshinderfrågor den 18 september 2024 anmäls och läggs till handlingarna.

§ 3**Anmälan av delegationsbeslut**

FÖF 2024/10

Beslut

Förskolenämnden lägger förvaltningens sammanställning av delegationsbeslut till handlingarna.

Ärendet

Diarienummer	Beslutsdatum	Delegeringsnummer	Ärende	Delegat
FÖF 2023/476	2024-09-13	2.5, 2.6	Beslut efter tillsyn	Enhetschef
FÖF 2023/472	2024-09-04	2.5	Beslut efter tillsyn	Enhetschef
FÖF 2024/14	2024-09-04	2.5	Beslut efter tillsyn	Enhetschef
FÖF2023/258	2024-08-27	2.4	Beslut om föreläggande uppgiftsskyldighet	Enhetschef
FÖF 2024/242	2024-08-22	4.12	Beslut att teckna avtal efter genomförd direktupphandling av lokalvård	Avdelningschef ekonomi och styrning
FÖF 2024/16	2024-08-20	2.7	Beslut efter tillsyn	Enhetschef
FÖF 2024/15	2024-08-20	2.6, 2.7	Beslut efter tillsyn	Enhetschef
	2024-09-14	5.3	Barn i behov av omfattande särskilt stöd Godkänt	Enhetschef
	2024-09-14	5.3	Barn i behov av omfattande särskilt stöd Godkänt	Enhetschef
	2024-09-14	5.3	Barn i behov av omfattande särskilt stöd Godkänt	Enhetschef

	2024-09-10	5.3	Barn i behov av omfattande särskilt stöd Godkänt	Enhetschef
	2024-09-04	5.3	Barn i behov av omfattande särskilt stöd Godkänt	Enhetschef
	2024-09-04	5.3	Barn i behov av omfattande särskilt stöd Godkänt	Enhetschef
	2024-08-30	5.3	Barn i behov av omfattande särskilt stöd Godkänt	Enhetschef
	2024-08-29	5.3	Barn i behov av omfattande särskilt stöd Godkänt	Enhetschef
	2024-08-29	5.3	Barn i behov av omfattande särskilt stöd Godkänt	Enhetschef
	2024-08-26	5.3	Barn i behov av omfattande särskilt stöd Godkänt	Enhetschef
	2024-08-26	5.3	Barn i behov av omfattande särskilt stöd Godkänt	Enhetschef
	2024-08-26	5.3	Barn i behov av omfattande särskilt stöd Godkänt	Enhetschef
	2024-08-21	5.3	Barn i behov av omfattande särskilt stöd Godkänt	Enhetschef
	2024-09-11	5.3	Barn i behov av omfattande särskilt stöd Avslag	Enhetschef

	2024-08-20	5.3	Barn i behov av omfattande särskilt stöd Avslag	Enhetschef
--	------------	-----	--	------------

§ 4 **Förvaltningens information**

Säker förskola

Björn Axén, utredare, informerar om Stockholms stads riktlinjer för barnsäkerhet i förskolan.

Tertialrapport 2

Annie Karlsson, verksamhetscontroller, informerar om tertialrapport 2 för förskolenämnden.

§ 7**Stockholms stads program för de mänskliga rättigheterna**

Svar på remiss från kommunstyrelsen, KS 2023/1159
FÖF 2024/268

Beslut

Förskolenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Sammanfattning av ärendet

Förskolenämnden har ombetts att inkomma med yttrande på kommunstyrelsens remiss om Stockholms stads program för de mänskliga rättigheterna. Målet med programmet är att Stockholm ska vara en öppen, jämlik och jämställd stad, fri från alla former av diskriminering och rasism. Stadens samtliga nämnder och bolagsstyrelser ansvarar för att säkerställa de mänskliga rättigheterna i sina verksamheter. Rättigheterna omfattar alla, alltid och överallt. Stockholms stad har haft flera olika program för arbetet att säkerställa de mänskliga rättigheterna men tar nu steget att samla arbetet i ett program. För att uppnå jämlika levnadsvillkor för alla stockholmare ska staden även arbeta utifrån sex handlingsplaner som kommer att tas fram.

Förskoleförvaltningen är positiv till ett samlat program för arbetet för de mänskliga rättigheterna och dess tillhörande sex handlingsplaner. Förvaltningens arbete inkluderar programmets samtliga tillhörande handlingsplaner. Vidare är förvaltningen positiv till att det relativt kortfattade programmet rymmer såväl komplexa frågor, exempelvis det intersektionella perspektivet, som modeller för arbetet.

Förslag till beslut

Ordföranden Alexandra Mattsson (V) föreslår att förskolenämnden beslutar enligt förvaltningens förslag till beslut.

Åsa Nilsson Söderström (L) och Ismail Ali (C) föreslår att förskolenämnden beslutar enligt Liberalernas och Centerpartiets förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordföranden konstaterar att det finns två förslag till beslut: förvaltningens förslag och ett förslag från Åsa Nilsson Söderström (L) och Ismail Ali (C). Ordföranden ställer förslagen mot varandra

och finner att förskolenämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Reservationer

Åsa Nilsson Söderström (L) och Ismail Ali (C) reserverar sig mot nämndens beslut till förmån för gemensamt förslag enligt följande:

Förslag till beslut

1. Att delvis godkänna förvaltningens förslag till beslut.
2. Att Stockholms stads program för de mänskliga rättigheterna kompletteras i enlighet med som anförs nedan.
3. Att därutöver anföra följande.

Stockholms stad ska vara frihetens stad där varje individ fritt kan forma sitt liv, utan att begränsas av diskriminering eller rasism i någon form. Vi ser dock flera brister i det föreslagna övergripande programmet för de mänskliga rättigheterna.

En lärdom från tidigare stadsövergripande styrdokument är att de bör vara så konkreta som möjligt med tydliga mål och uppdrag för stadens nämnder och bolag. En överhängande risk är annars att det enbart bidrar till ökad administration utan reell förbättring. Styrdokument och handlingsplaner behöver kunna följas upp. Det föreslagna programmet är i sin nuvarande form dessvärre långt ifrån ett tydligt styrande dokument som nämnder och bolag kan förhålla sig till. Konkretisering i åtgärder och styrmedel är centralt för den här typen av program.

Den här typen av program fokuserar ofta på information och kunskapshöjande insatser. Vi vill därför betona vikten av att även fokusera på konkreta åtgärder och stöd riktade till personer som drabbas, t.ex. hur de ska kunna ta tillvara sina rättigheter.

Det är också anmärkningsvärt att antisemitism, afrofofi och hatbrott knappt ges något utrymme i programmet. Liberalerna har vid ett flertal tillfällen påtalat att antisemitismen skiljer sig från rasism och behöver adresseras specifikt. Likaså behöver ett program för de mänskliga rättigheterna, som tar sikte på att motverka all form av rasism, lyfta problematiken med hatbrott. Vad gäller hatbrott löper just afrosvenskar störst risk att utsättas och är överrepresenterade i fall med direkt våld. Stadens arbete mot hatbrott får inte bli en undanskymd del i ett övergripande styrdokument mot rasism.

Vi ser slutligen problem med att ersätta nuvarande styrdokument innan det finns nya handlingsplaner på plats. Det riskerar att skapa ett glapp i pågående arbete.

Särskilt uttalande

Sophia Granswed Baat med flera (M) anmäler ett särskilt uttalande enligt följande:

Stockholm ska vara en stad där man kan leva i trygghet och frihet. Vi välkomnar därför att staden får ett mer samlat program för att säkerställa den visionen om allas människors lika värde och grundläggande rättigheter. Arbetet med att förverkliga dessa rättigheter får dock inte innebära att vissa grupper i samhället faller mellan stolarna. Vi ser en växande antisemitism i världen, Sverige och Stockholm vilket måste tas på allvar. Det judiska fotavtrycket har bidragit till det Stockholm vi känner i dag men judiska föräldrar vittnar om rädsla för att deras barn ska bli måltavlor för hot och våld idag. Rädslan har lett fram till att få unga judar i dag vågar bära judiska symboler. Den oron har politiken ett ansvar för att ta på allvar. Det har konstaterats i statliga utredningar att den judiska minoriteten i Sverige i minst utsträckning får sina rättigheter tillgodosedda av kommuner och regioner, det är allvarlig kritik. När Stockholm nu får ett samlat program för de mänskliga rättigheterna som ska gälla för samtliga nämnder och bolagsstyrelser är det av största vikt att den judiska minoritetens verklighet i Stockholm inte åsidosätts.

Handlingar i ärendet

- FÖF 2024/268-2 Tjänsteutlåtande daterat 2024-06-27
Stockholms stads program för de mänskliga rättigheterna
- FÖF 2024/268-1.2 Bilaga 1 - Stockholms stads program för de mänskliga rättigheterna
- FÖF 2024/268-1.1 (Godkänd - R 2) KS 2023/1159
Tjänsteutlåtande - Stockholms stads program för de mänskliga rättigheterna

§ 9**Motion om ett utvecklat värderingsarbete i skolan**

Svar på remiss från kommunstyrelsen, KS 2024/609

FÖF 2024/190

Beslut

Förskolenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Sammanfattning av ärendet

Jan Jönsson (L) har lagt fram en motion ”Om ett utvecklat värderingsarbete i skolan”. Syftet är att motverka destruktiva manliga normer som skribenten menar leder till gängkriminalitet respektive högerextremism. Skribenten lyfter fram både att arbetet att lära barn och ungdomar om värdegrund och källkritik behöver stärkas och att flertalet förskollärare, lärare och annan skolpersonal saknar utbildning i hur destruktiva värderingar hos elever ska bemötas. Detta trots att läroplanerna för samtliga skolformer föreskriver ett aktivt värdegrundsarbete. Skribenten föreslår därför att:

”staden tar fram ett koncept för värderingsarbete i förskolan och skolan som bemöter destruktiva mansnormer i samhället i stort och på sociala medier.”

Förskoleförvaltningen håller med skribenten om vikten av att motverka destruktiva normer och ideologiska åsikter men anser att läroplanens skrivningar är tydliga inom området och tillgodoser det behov skribenten avser. Förvaltningen framhåller dock vikten av att genom fortbildning stärka personal som är i behov av det.

Förslag till beslut

Ordföranden Alexandra Mattsson (V) föreslår att förskolenämnden beslutar enligt förvaltningens förslag till beslut.

Åsa Nilsson Söderström (L) och Ismail Ali (C) föreslår att förskolenämnden beslutar enligt Liberalernas och Centerpartiets förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordföranden konstaterar att det finns två förslag till beslut: förvaltningens förslag och ett förslag från Åsa Nilsson Söderström (L) och Ismail Ali (C). Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att förskolenämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Reservationer

Åsa Nilsson Söderström (L) och Ismail Ali (C) reserverar sig mot nämndens beslut till förmån för gemensamt förslag enligt följande:

Förslag till beslut

1. Att bifalla motionen.
2. Att därutöver anföra följande.

Förvaltningen svarar att läroplanen täcker den typ av kunskap som vi lyfter i motionen. Som framgår av motionen så har flertalet förskollärare, lärare och annan skolpersonal aldrig fått någon utbildning i hur destruktiva värderingar hos elever ska bemötas, trots att läroplanerna för samtliga skolformer föreskriver ett aktivt värdegrundsarbete.

Kunskap om destruktiva mansnormer och våldsprevention genom MVP är en viktig del men även högerextrema, antidemokratiska och våldsbejakande värderingar behöver bemötas. Inte minst krävs mer kunskap av förekomsten av kodord och symboler på sociala medier, i klotter och annan kommunikation, för att kunna identifiera och förhindra radikaliseringsarbete. Här anser vi att det bör ske ett utbreddt och organiserat värderingsarbete i skolan för att nå ut till barn och unga.

Handlingar i ärendet

- FÖF 2024/190-2 Tjänsteutlåtande daterat 2024-07-05
Motion om ett utvecklat värderingsarbete i skolan
- FÖF 2024/190-1.1 Motion om ett utvecklat värderingsarbete i skolan

§ 11**Skrivelse om mat i förskolan**

Svar på skrivelse från Ismail Ali (C)

FÖF 2024/107

Beslut

Förskolenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Sammanfattning av ärendet

Ismail Ali (C) har lämnat en skrivelse angående mat i förskolan till förskolenämnden. Skribenten skriver att maten i stadens förskolor ska vara sund, säker och hållbar och ställer frågor om exempelvis andel ekologiska livsmedel, viltkött, tillagningskök, odling och arbetssätt för att minska matsvinnet.

Under 2023 uppgick andelen ekologiska inköp av mat och livsmedel till drygt 64 procent. Information från stadsdelsförvaltningarna visar att det inte serveras viltkött regelbundet i stadens kommunala förskolor. Omkring 84 procent av förskolorna har tillagningskök och det förekommer att barn vid enstaka tillfällen är med i köket. Det är vanligast att detta avser de äldre barnen på förskolan. Odling är ett vedertaget inslag i förskolans utbildning. Odling sker som en pedagogisk aktivitet och ofta odlas sådant som barnen får smaka på och äta. Under 2024 pågår samverkan mellan förskoleförvaltningen och stadsdelsförvaltningarna för arbetssätt med syfte att minska matsvinnet.

Förslag till beslut

Ordföranden Alexandra Mattsson (V) föreslår att förskolenämnden beslutar enligt förvaltningens förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är förvaltningens förslag. Ordföranden finner att förskolenämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Särskilt uttalande

Ismail Ali (C) anmäler ett särskilt uttalande enligt följande:

Vi vill tacka för det utförliga och till många delar positiva svaret på vår skrivelse angående mat i förskolan. Det är glädjande att stadens förskolor arbetar tillfredställande med att engagera och stimulera barnens lärande kring mat. Vi ser också positivt på att staden väljer ekologiska alternativ vid inköp, men hade önskat att andelen

närproducerade varor också hade följts upp som ett mätbart mål. Genom att servera mer närproducerad mat i våra verksamheter kan vi minska miljöpåverkan, ta ansvar för djurens välmående och säkerställa att våra barn inte får i sig mer antibiotika än nödvändigt.

Handlingar i ärendet

- FÖF 2024/107-2 Tjänsteutlåtande daterat 2024-08-21
Skrivelse om mat i förskolan
- FÖF 2024/107-1.1 Skrivelse från Centerpartiet angående mat i förskolan

§ 12**Förstärkt förskola**

Redovisning av budgetuppdrag från kommunfullmäktige
FÖF 2024/269

Beslut

1. Förskolenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som redovisning av budgetuppdraget att utreda inrättandet av förstärkt skolförberedande förskoleverksamhet.
2. Förskolenämnden ger förskoleförvaltningen i uppdrag att förbereda pilotprojektet förstärkt förskola i enlighet med tjänsteutlåtandet.

Sammanfattning av ärendet

Förskolenämnden har, i kommunfullmäktiges budget för år 2024, fått i uppdrag att i samverkan med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna utreda inrättandet av förstärkt skolförberedande förskoleverksamhet. Utifrån uppdraget har utredningen utgått från följande områden:

- Förskolans skolförberedande uppdrag
- Förskolans kompensatoriska roll
- Språk- och kunskapsutveckling
- Övergångar mellan förskola och skola

Inom ramen för dessa punkter har även medarbetares kompetens beaktas.

Utredningen föreslår följande:

- Att arbetet med att utveckla och implementera stadens riktlinjer för övergång mellan förskola och skola fortsätter.
- Att den evidensbaserad metoden Högläsning med mer dialog prövas i ett pilotprojekt som en del i att förstärka förskolans undervisning, med fokus på språk- och kunskapsutveckling, under förskolans sista år.

Kostnader för pilotprojektet beräknas till 7,5 miljoner kronor, fördelat åren ht 2024 - ht 2026.

Förslag till beslut

Ordföranden Alexandra Mattsson (V) föreslår att förskolenämnden beslutar enligt förvaltningens förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är förvaltningens förslag. Ordföranden finner att förskolenämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Handlingar i ärendet

- FÖF 2024/269-1 Tjänsteutlåtande daterat 2024-07-04
Förstärkt förskola
- FÖF 2024/269-2 Bilaga Rapport Förstärkt sista förskoleår

§ 13**Riktlinjer för förskolenämndens EU-policyarbete**

FÖF 2024/272

Beslut

1. Förskolenämnden godkänner förskoleförvaltningens förslag till riktlinjer för EU-policyarbete, i enlighet med förvaltningens tjänsteutlåtande.
2. Förskolenämnden ger förskoleförvaltningen i uppdrag att uppdatera riktlinjerna vad gäller mindre revideringar som inte innebär någon förändring i sak.

Sammanfattning av ärendet

Kommunfullmäktige i Stockholms stad har utifrån en stadsövergripande EU-policy givit stadens nämnder i uppdrag att utforma verksamhetsspecifika riktlinjer för sitt EU-policyarbete. Riktlinjerna ska beskriva EU:s inflytande på nämndens verksamhetsområde, vara vägledande principer för nämndens EU-policyarbete samt utgöra strategier för att få genomslag för EU-policyarbetet. Mot bakgrund av detta uppdrag och stadens reviderade EU-policy har förskoleförvaltningen upprättat förslag på riktlinjer för förskolenämndens EU-policyarbete.

Målsättningen är att riktlinjerna ska fungera som en vägledning för förvaltningens EU-arbete utan att styra på detaljnivå. Förvaltningen föreslår att förskolenämnden godkänner riktlinjerna och ger förvaltningen i uppdrag att uppdatera dessa vad gäller mindre revideringar som inte innebär någon förändring i sak.

Förslag till beslut

Ordföranden Alexandra Mattsson (V) föreslår att förskolenämnden beslutar enligt förvaltningens förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är förvaltningens förslag. Ordföranden finner att förskolenämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Handlingar i ärendet

- FÖF 2024/272-1 Tjänsteutlåtande daterat 2024-08-28
Riktlinjer för förskolenämndens EU-policyarbete
- FÖF 2024/272-2 Bilaga - Riktlinjer för förskolenämndens EU-policyarbete

§ 15 Övriga frågor

Beslut

1. Förskolenämnden överlämnar skrivelsen till förvaltningen för beredning.
2. Förskolenämnden beslutar att dagarvode ska utgå för nämndens utbildningsdag den 26 september 2024.

Inkommen skrivelse

Följande skrivelse har inkommit till förskolenämnden:
Skrivelse från Åsa Nilsson Södertröm (L) ”Skrivelse från Liberalerna angående digitala verktyg i förskolan”.

Dagarvode för utbildningsdag

Förslaget är att förskolenämnden ska ha en utbildningsdag den 26 september 2024 mellan klockan 08.30-15.00 och att dagarvode ska utgå.

Enligt Stockholms stads regler om arvoden m.m. för kommunala förtroendeuppdrag gäller följande för dagarvode:
"Dagarvoden utges till kommunalt förtroendevalda vid uppdrag för stadens räkning och vissa resor i samband med uppdrag. Uppdragen kan till exempel vara förrättningar, inspektioner (myndighetsutövning) eller deltagande i konferenser, utbildningar och studiedagar. Dagarvoden utbetalas av den nämnd som har beslutat om uppdraget."